

Месемврія. Борисъ умѣе също тъй да се възползува прекрасно отъ съперничеството между Римъ и Цариградъ, за установленіето на една независима българска Черква. И по-сетнѣ, когато Латинитѣ превзехъ Цариградъ възлѣзе българскій Царъ като главенъ покровителъ на православіето и на Истокъ противъ западъ, и на 1234 г. сключи Асѣнь II съ испъденіитѣ въ Никея гръцки императоръ, Ватаци, съюзъ противъ Цариградъ, плодъ на който би припознаваніето на независимата българска патриархія въ Търново. Но отъ главната византійска незгода — и за главната именно работа — неумѣйхъ нашитѣ да се възползуватъ : династическитѣ борби бѣхъ зиящата рана презъ всичкото почти живуваніе на «Долнето» Царство, и тѣ му доставехъ *периодически* по джиги или по кжси отслабванія и отпаданія; а при всичитѣ наши *подобни* домашни незгоди, все имаше нѣколко периода на *извънмѣрно* набуяваніе на нашитѣ народни сили, и нето Тербелъ, нето Крумъ, нето Симеонъ, нето Асѣнь II умѣйхъ да се възползуватъ отъ наистина голѣмитѣ и страшнитѣ тогава свои войски, за да превзематъ Цариградъ, — при всичко че се погрижвахъ инѣкъ да отстраняватъ гръцкото населеніе отъ южнитѣ страни на Тракія, и при всичко, че се представехъ щастливи случаи.....

И слѣдъ паданіето на Цариградъ, гръцката държавна идея преминъ въ наслѣдіе у Цариградскійтъ патриархатъ, който имѣе щастіето да се задържи още отъ начало и който недълго слѣдъ покореніето на Търново, успѣ да унищожи Търновската независима патриархія, и да распрати свои архiereи и духовници почти всежду по Мизія и Тракія. Същата участъ постигъ въ минълий — 18-ий — вѣхъ и другитѣ двѣ славянски независими черкви въ Охрида и Ипекъ, тъй щото когато въ началото на сегашній вѣтъ се разбуди гръцкій елементъ и съ него «великата» негова «идея», гръцкото слово по черкви и училища се слушаше почти повредъ изъ Балканскій полуостровъ, и въ ожиданіето си да постигнѣтъ възстановленіето на византійската имперія, Гърцитѣ изъ България бѣхъ напрегнѣли да потъпкватъ всяки проявленія на нашъ самобитенъ, народенъ животъ и да погърчватъ населеніята съвѣтъ.